

བོད་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་བྱ་གཞག་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་
འཕེལ་ཁྱུས་འགྲོ་བའི་ལེའུ་གསར་པ་བརྩམས་པ།

——《དུས་རབས་གསར་པའི་བོད་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་བྱ་གཞག་གི་འཕེལ་ཁྱུས་དང་ཡར་ཐོན》ཀླབ་པ་།————

དཀར་པོའི་དེབ་ལ་རང་སྤྲངས་ཀྱི་མི་རིགས་ཁག་གི་ལས་ཤུང་པ་དང་མང་ཚོགས་ཁྲིད་ཚུར་སྡང་ལན་ཆ་ཆེན་པོ་བྱུང་བ།

འདི་ག་ཆ་གསལ་པར་ཁང་དུ་ལྷ་ས་ནས་གནས་རྒྱུ་ལ་།
འབྲོར་གསལ། ཟླ་3ཚེས་28ཉིན། རྒྱལ་སྤྲིད་སྤྱི་ཁྱེད་ཁང་།
གསར་འཕྲུར་གཞུང་དོན་ཁང་གིས་བཟུང་པའི་《དུས་རབས་
གསར་པའི་བོད་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་བྱ་གཞག་གི་འཕེལ་
ཁྱུས་དང་ཡར་ཐོན》ཀླབ་པ་ཤ་དཀར་པོའི་དེབ་ལ་རང་སྤྲངས་
ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ལས་རིགས་ཁག་གི་མི་སྡེའི་ཁྲིད་ཚུར་སྡང་ལན་
ཆ་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད། ཆང་མས་ཀླབ་པ་ཤ་དཀར་པོའི་དེབ་ནང་
གངས་གཤི་ཞིབ་ཐུར་བརྟེན་ནས་བོད་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་
ཐང་བྱ་གཞག་གི་བརྒྱུད་ཉམས་ལུན་པའི་འཕེལ་ཁྱུས་བརྒྱུད་
མིམ་སྐོར་དོ་སྤྲོད་བྱས་པ་དང་། གངས་སྤྲངས་ས་མཐོར་མི་
རིགས་ཁག་གི་མི་དམངས་ལ་ལ་ལ་ཀླ་དང་། རང་དབང་།
འདུ་མཉམ་བཅས་སྤངས་སུ་སྤྱོད་ཀྱི་གང་ལེགས་བྱུང་ཡོད།
མིག་སྔར། བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་སྤྱི་ཡོངས་བརྟན་ཐོག་ཡར་
འཕེལ་བྱུང་ནས་དཔལ་འབྱོར་འཕེལ་ཁྱུས་མཁྱོགས་སྡུར་
དང་། མི་རིགས་མཐུན་སྦྱེལ། རིག་གནས་རྒྱན་འཛིན་དང་
མཉམ་འདྲེས་བཅས་ཡོང་བར་མང་གཤི་བརྟན་པོ་བཟིང་
ཡོད་ཅེས་དོས་འཛིན་མཁྱེན་གཅིག་ཏུ་བྱས་ཡོད།

ཀླབ་པ་ཤ་དཀར་པོའི་དེབ་ནང་བསྟན་དོན། ཉང་གི་
ཚོགས་ཆེན་བཅོམ་བརྒྱུད་པ་འཚོགས་ཚུན། གློ་མཐུན་ཁི་ཅིན་
མིང་གིས་སྤྱི་གཤིང་གནང་བའི་ཉང་ཀྱང་དབྱང་གིས་འགྲོ་བ་
མིའི་ཐོབ་ཐང་ལ་ལ་བརྩེ་བཀྱར་དང་འགན་སྲུང་བྱ་རྒྱུ་དེ་དུས་
རབས་གསར་པའི་ཉང་གི་བོད་སྤྱོད་མཛད་ཁྱེས་ཀྱི་ནང་དོན་
གལ་ཆེན་ལ་བརྩེ་རྒྱ་མཐའ་འབྲོངས་ཀྱིས། བོད་ཀྱི་ལས་དོན་
ཀྱི་བརྒྱུད་རིམ་ཉིལ་པོ་དང་ཕྱོགས་གང་ས་ཅི་ཐད་ལ་ཁྱབ་
པར་བྱེད་པ་དང་། མི་དམངས་ལྟེ་བར་འཛིན་པའི་འགྲོ་བ་
མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་འདུ་ཤིས་ལག་ལེན་བསྟར་བ། འཕེལ་ཁྱུས་
ལ་བརྟེན་ནས་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལ་སྒྲུལ་འདྲིད་གཏོང་རྒྱ་
མཐའ་འབྲོངས་བྱེད་པ། བརྒྱུད་རིམ་ཉིལ་པོའི་མི་དམངས་
དམངས་གཙོར་སྒྲུལ་འདྲིད་ལུགས་ཆེན་གཏོང་བ། འགྲོ་བ་

མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་ཁྲིམས་སྤྱོད་འགན་སྲུང་ལ་རྒྱ་ཆ་ཆད་མེད་
པར་ལུགས་སྟོན་རྒྱག་པ། སྤྱི་དམངས་ཀྱི་ཁིད་བང་དང་།
ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཁིད་བང་། དེ་བཞིན་དཔལ་འབྱོར་དང་། སྤྱི་
ཚོགས། རིག་གནས་བཅས་ཀྱི་ཁིད་བང་མཐུན་སྦྱར་དང་
གྲོང་སྡེལ་གཏོང་བ་བཅས་བྱས་ཏེ། མིའི་ཕྱོགས་ཡོངས་
འཕེལ་ཁྱུས་དང་མི་རིགས་ཁག་གི་མི་དམངས་ཐུན་མོང་
འབྱོར་ལུག་ལ་སྒྲུལ་འདྲིད་ཏུ་ར་ཐག་བཟང་ནས། བོད་ཀྱི་
འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་བྱ་གཞག་ལ་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་ཡར་
ཐོན་དང་ལོ་རྒྱུས་རང་བཞིན་ཀྱི་སྒྲུབ་འབྲས་ཐོབ་པར་སྒྲུལ་
འདྲིད་བཟང་ཡོད།

བོད་རང་སྤྱོད་སྤྱང་སུ་སྤྱི་ཚོགས་ཆེན་རིག་ཁང་དཔལ་
འབྱོར་འཐབ་རྩས་ཞིབ་འཨུག་སུའོ་ཡི་ཞིབ་འཨུག་པ་གཞོན་
པ་དབྱང་ཅེ་ལ་དེའི་ཐད་ཁྱོད་ཆོར་ཟབ་མོ་བྱུང་ཞིང་། ཁོང་
གིས། ལོ་66གི་གོང་དུ་བོད་གསར་པ་འདི་ཉིད་ཉང་གི་འགོ་
ཁྲིད་འོག་བཀྱར་བཏོད་རྒྱུད་འཛིན་ཞིང་བྱན་ལམ་ལུགས་ལ་
སྡུར་བཅོས་མཐར་ཕྱིན་བྱིད་པ་དང་ཞིང་བྱན་ཁྲི་ཆོ་བརྒྱར་
བཅིངས་འགྲོལ་གཏོང་བའི་སྤྱི་ཚོགས་གསར་བརྒྱུད་ཁྲིད་
དབུ་བརྟེས་ཡོད། ལོ་66གི་རིང་། ཉང་གིས་བོད་ཀྱི་མི་
རིགས་ཁག་གི་མི་དམངས་མང་ཚོགས་ལ་འགོ་ཁྲིད་བྱས་ནས་
དཀར་འཕྲུད་ལས་སྒྲུབ་དང་དཀར་འདལ་གཙང་ལེལ་གྱིས་མི་
དམངས་རང་བྱིམ་རང་བདག་གི་ཁིད་བང་རྒྱ་ཆ་ཆད་མེད་
པར་འཐུས་སྟོ་ཆང་དུ་བཟང་པ་དང་། དམངས་འཚོ་རྒྱུན་
མཐུད་ལེགས་སུ་ཉར་ཉིག་བཟང་བ། ཁྲིམས་སྤྱོད་འཐུས་སྟོ་
ཆང་དུ་རྩ་ས་ལུན་བཟང་ཁར། གྲུང་གི་གྲུང་ཁྲོད་ཉང་གིས་
འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལ་བརྩེ་བཀྱར་དང་འགན་ལེན་བྱེད་
པའི་བཏོད་སྤྱི་གལ་ཆེན་དེ་བོད་དུ་ལག་བསྟར་དོན་འཁྲུལ་
གང་ལེགས་བྱུང་ནས་མི་དམངས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བདག་པོ་
དངོས་ལ་ཀྱུར་ཡོད་ཅེས་བརྗོད།

ཆབ་མདོ་གྲོང་ཁྲིར་མི་དམངས་འཐུས་ཚོགས་རྒྱན་ལས་

ལུ་ལྷན་གཞུང་ལས་ཁང་ཞིབ་འཨུག་ཁང་གི་ཀྱུའུ་རེན་ཀའོ་
ཅིན་ལུང་གིས། “ཁྲིམས་འཛུགས་ལས་དོན་སྒྲུབ་རིང་། ར་
ཆོས་ཆེན་རིག་དང་མཐུན་པའི་ཁྲིམས་འཛུགས་དང་།
དམངས་གཙོའི་ཁྲིམས་འཛུགས། ཁྲིམས་བཞིན་ཁྲིམས་
འཛུགས་བཅས་མཐའ་འབྲོངས་བྱས་ཤིང་། གཤི་རིམ་ཀྱི་
ཁྲིམས་འཛུགས་འབྲེལ་གཏུག་ས་ཚོགས་དང་ཡོངས་བསྐྱགས་
དང་བསམ་འཆར་བསྟེ་ལེན་སོགས་ཀྱི་བྱེད་ཐབས་བརྒྱུད་
ཁྲིམས་འཛུགས་ཀྱི་རིག་ཆོར་ཆེ་དུ་བཟང་ནས་ཁྲིམས་འཛུགས་
ཁག་འེ་རེ་ལས་མི་དམངས་ཀྱི་འདོད་སྟོ་མདོན་པ་དང་མི་
དམངས་ཀྱི་བརྩེ་བཀྱར་ཐོབ་པར་འགན་ལེན་བྱས་ཡོད་”ཅེས་
བཤད།

སྟོ་ཁ་གྲོང་ཁྲིར་སྟེ་གདོང་རྩས་ཐེན་སྟེ་མི་རིགས་མཐུན་
སྦྱེལ་ཆོང་སྐོར་ནི་བོད་རིགས་དང་། དབྱིས་རིགས། ཉོར་
རིགས། རྒྱ་རིགས། ཏུང་རིགས་སོགས་མི་རིགས་ལས་གྲུབ་
པའི་མི་རིགས་མང་པའི་ཆོང་སྐོར་ཞིག་ཡིན། ཆོང་པ་སྟོ་
བཟང་པད་མས་“ལོ་འདི་དག་རིང་། གྲོང་ཁྲིར་ཡོངས་ཀྱི་
ཆོང་གཉེར་ཁོར་ལུག་ལེགས་སུ་སོང་བ་དང་། ལྷག་པར་དུ།
མང་ཚོགས་ཀྱི་ཐོན་སྐྱེད་དང་འཚོ་བ་རྒྱ་ཆད་མེད་པར་
ལེགས་སུ་བྱིན་པ་དང་ཆབས་ཅིག་འདི་གར་ཆོང་ལས་དར་
རྒྱས་བྱུང་བ་མ་ཟད། མི་རིགས་ཁག་གི་མི་དམངས་དབར་
པན་རྟོན་མཐུན་སྦྱེལ་ལྡན་པ་དང་། མང་གཤིད་སྤྱི་གཤིད་
སྟོ་ཚོགས་གང་དགོས་ཅི་འཛོམས་ཡོད་པ། ལྷ་ཁུལ་དུ་འགྲོད་
བསྟེན་ཞབས་ཁུ་ཁང་ཡོད་པ། ཉེ་འཁོར་དུ་བུ་བཅོལ་ཁང་
དང་སྦྲིབ་གྲུ་འཕྲིང་རྒྱུད་ཡོད། མི་རིགས་ཁག་གི་མང་
ཚོགས་ལ་རྩས་དུས་འཚོ་རྟེན་ཡོད་པ་དང་གཞོན་དུས་སྦྲིབ་
གསོ་ཐོབ་པས་བྱིམ་ཆང་གཅིག་གི་ནང་མི་ལྷར་མཉམ་དུ་འཚོ་
བསྐྱེལ་གྱི་ཡོད། འདི་ནི་ད་ཆོའི་འཚོ་བ་དངོས་ཡིན་”ཞེས་
བཤད།

(གནས་ཐུག་རྒྱལ་གྱིས་བསྟར། བདེ་སྤྱིད་ཀྱིས་ཁུས་)

བོད་ཀྱི་མི་རིགས་ཁག་དང་ལས་རིགས་ཁག་གིས་ཞིང་བྱན་
ཁྲི་ཆོ་བརྒྱར་བཅིངས་འགྲོལ་ཐོབ་ནས་ལོ་66འཁོར་བར་
དུན་གསེ་ལུ་བའི་བཞུགས་སོལ་ཆོགས་འདུ་འཚོགས་པ།

ཀྱང་ཏུའེ་ཆའེ་ཡིས་གསུང་བཤད་གནང་བ་དང་འཇམ་དཔལ་དང་།

ཀྱང་ཡི། ལུས་ལུན་ཀྱའེ། ཇི་ཞའོ་སྤྱང་བཅས་ལུགས་པ།

འདི་ག་ཆ་གསལ་པར་ཁང་དུ་ལྷ་ས་ནས་།
གནས་རྒྱལ་འབྲོར་གསལ། རང་སྤྱོད་སྤྱང་སུ་
ཉང་ལུད་ཀྱི་བཏོད་སྤྱི་གཤིང་བཟུང་། ཆོས་28
ཉིན་བོད་ཀྱི་མི་རིགས་ཁག་དང་ལས་རིགས་ཁག་
གིས་ཞིང་བྱན་ཁྲི་ཆོ་བརྒྱར་བཅིངས་འགྲོལ་ཐོབ་
ནས་ལོ་66འཁོར་བར་དུན་གསེ་ལུ་བའི་བཞུགས་
སོལ་ཆོགས་འདུ་ལྷ་སར་འཚོགས་པ་རེད།

རང་སྤྱོད་སྤྱང་སུ་ཉང་ལུད་ཀྱི་རྒྱན་ལུ་དང་
དུང་ཆེ་ཀྱང་ཏུའེ་ཆའེ་ཆོགས་འདུར་ལུགས་པ་
དང་འབྲེལ་གསུང་བཤད་ཀྱང་གནང་བ་རེད།
འཇམ་དཔལ་དང་། ཀྱང་ཡི། ལུས་ལུན་ཀྱའེ།
ཇི་ཞའོ་སྤྱང་བཅས་ཆོགས་འདུར་ལུགས་པ་རེད།
ཏུའུ་ཅི་མང་ཅུ་ཀྱང་གི་བཀའ་མངགས་
ལྟར། ཀྱང་ཏུའེ་ཆའེ་ཡིས་རང་སྤྱོད་སྤྱང་སུ་ཉང་
ལུད་ཀྱི་ཆོབ་ལུས་ནས་བོད་ཀྱི་དམངས་གཙོའི་
བཅོས་རྒྱར་ཀྱི་སྒྲུབ་འབྲས་སྤྱང་སྤྱོད་དང་། བོད་
ཀྱི་བརྟན་ལྷིང་དང་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱང་
སྤྱོད་། སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་བོད་སྤྱང་སུ་
གསར་པ་འཛུགས་སྤྱོད་བཅས་ཀྱི་ཆེད་དུ་ལེགས་
སྤྱོས་སུལ་མཁུ་སྤྱང་སུ་ཡོངས་ཀྱི་མི་རིགས་ཁག་
གི་ལས་ཤུང་པ་དང་མང་ཚོགས་དང་། ལས་

རིགས་ཁག་གི་མི་སྡེ། བོད་སྤྱོད་དཔུང་སྟེའི་
བཏོད་འཐབ་པ། དུག་ཆས་ཉིན་རྟོག་བོད་
སྤྱང་སུ་དཔུང་སྟེའི་དཔོན་དམག་ སྤྲིད་ཁྲིམས་ཀྱི་
ལས་ཤུང་ཉིན་རྟོག་པ་བཅས་ལ་སྤྱོད་དཔུས་ནས་
ལུགས་རྩེ་ཆེ་ལུས་པ་དང་སྤྱི་གས། དུས་ལུན་རིང་

པོའི་ནང་བོད་ཀྱི་འཕེལ་ཁྱུས་དང་ཡར་ཐོན་ལ་
སེམས་ཁུར་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་མཁན་ཀྱི་སྟོ་
མཐུན་དང་གྲོགས་པོ་ཆོར་སླ་ན་མེད་པའི་ལུས་
འདུད་ཀྱང་ལུས་པ་རེད། ཀྱང་ཏུའེ་ཆའེ་ཡིས། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་འགོ་
འཛུགས་ས་གསར་པའི་ཐོག་ཁི་ཅིན་མིང་གི་དུས་
རབས་གསར་པའི་ཀྱང་གོའི་ཁྲོད་ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་
ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་དགོངས་པ་མཐོང་ཁྲིད་དུ་
བྱེད་རྒྱ་མཐའ་འབྲོངས་དང་། “དོན་ཆེན་
བཞེར་”དམིགས་པ་དང་“འཛུགས་གཏོང་”
བཞེར་”ལུགས་རྒྱག་པ། སྤྱི་ཚོགས་སྤྱི་ཡོངས་ཞི་
མཐུན་བརྟན་ལྷིང་ལ་སྤྱང་སྤྱོད་མཐའ་གཅིག་ཏུ་
བྱེད་པ། སྤྱས་ཆང་མཐོ་བའི་འཕེལ་ཁྱུས་ལ་སྒྲུལ་
འདྲིད་མཁྱོགས་པོ་གཏོང་བ། སྤྱི་ཁམས་ཁོར་
ལུག་སྤྱང་སྤྱོད་བྱེད་ལུགས་ཆེ་དུ་གཏོང་བ།
མཐའ་སྤྱང་སྤྱབ་བརྟན་དང་མཐའ་མཚམས་བདེ་
འཇགས་ལ་འགན་ལེན་བཅས་བྱས་ཏེ། སྤྱི་
ཚོགས་རིང་ལུགས་དེད་རབས་ཅན་ཀྱི་བོད་
གསར་འཛུགས་སྤྱོད་ཆེད་ལེགས་སྤྱོས་སུར་ལས་
ཆེ་བ་འདུལ་དགོས་པའི་ནན་བཤད་གནང་བ་

རེད། བཞུགས་སོལ་ཆོགས་འདུའི་ཐོག་ སུར་སྤྱོན་
སོགས་མི་རིགས་ཁག་དང་ལས་རིགས་ཁག་གི་
འཐུས་མི་ལྷ་ཡིས་སྤེལ་རེས་གཏམ་བཤད་གནང་
བ་རེད། (པ་སངས་སྤྱོད་ལགས་ཀྱིས་
བསྟར། སྟེན་པ་ཆེ་རིང་གིས་ཁུས་)

བོད་ལ་དམངས་གཙོའི་བཅོས་སྤྱོད་བྱས་ནས་ལོ་66འཁོར་བར་དུན་གསེ་ལུ་བ་དང་། མི་རིགས་མཐུན་སྦྱེལ་གྱི་
སྦྲིབ་གསོ་གཏོང་བའི་སྤེལ་པ། དུས་རབས་གསར་པའི་བོད་འཕེལ་ཁྱུས་ཀྱི་སྒྲུབ་འབྲས་མདོན་པ་བཅས་བྱ་ཆེད། ཉི་
ཆར་ལྷ་ས་གྲོང་ཁྲིར་ཁྲིར་ཁྲིར་རྩེ་རྩེ་སྤྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་དམར་གྲོང་ཆོའི་སེམས་མཐུན་སྤྱི་སྤྱོད་དུ་“དུས་
རབས་གསར་པར་འབད་འབྱུངས་མཉུན་སྤྱོད་བྱེད། མི་རིགས་མཐུན་སྦྱེལ་བརྩེ་སེམས་མཉུན་དུ་སྤྱོད་”བའི་བརྗོད་
དོན་གཙོ་བོའི་རིག་ཆ་ལ་མཉུན་འབྲུབ་དང་དུལ་བསྐྱགས་ཆོང་འདུས་བྱེད་སྟོ་སྤེལ་ཞིང་། འདི་ནི་བྱེད་སྟོ་སྤེལ་ལུ་ལ་
ཡིན་པ།

རྒྱལ་སྤྲིད་སྤྱི་ཁྱེད་ཁང་གསར་འཕྲུར་གཞུང་དོན་ཁང་གིས་《དུས་རབས་གསར་པའི་བོད་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་བྱ་གཞག་གི་
འཕེལ་ཁྱུས་དང་ཡར་ཐོན》ཀླབ་པ་ཤ་དཀར་པོའི་དེབ་ཀྱི་གསར་འཕྲུར་ཡོངས་བསྐྱགས་ཆོགས་འདུ་འཚོགས་པ།

(བར་དོས་དང་པོར་མཐུང་)

རང་སྤྱོད་སྤྱང་སུ་ཉང་ལུད་ཀྱི་རྒྱན་ལུ་དང་རིལ་བསྐྱགས་སུའི་
སུའུ་ཀྱང་དབང་ཏུའེ་ཀྱུ་དང་རང་སྤྱོད་སྤྱང་སུ་ཀྱུའུ་ཞིག་ཞོན་པ་
ལུས་ཀྱི་ཐའོ་ཆོགས་འདུར་ལུགས་པ་རེད།
ཀམ་ཆོ་བརྟན་གྱིས། ད་ལོ་བོད་རང་སྤྱོད་སྤྱང་སུ་བརྟེས་
ནས་ལོ་60འཁོར་བའི་ལོ་དང་དེ་རིང་ནི་བོད་ཀྱི་ཞིང་བྱན་ཁྲི་ཆོ་བརྒྱར་
བཅིངས་འགྲོལ་ཐོབ་པའི་དུན་གསེའི་ཉིན་མོ་ཡིན། ལོ་66གི་གོང་དུ་
བོད་ལ་དམངས་གཙོའི་བཅོས་སྤྱོད་བྱས་ནས་ཞིང་བྱན་ཁྲི་ཆོ་བརྒྱར་
ཡར་ལངས་བཅིངས་འགྲོལ་ཐོབ་པས་མིའི་རིགས་ཀྱི་ཤེས་དཔལ་
འཕེལ་ཁྱུས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་འཛིན་སྤྱོད་གི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ཡར་
ཐོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་གི་འོད་སྟོང་འཕྲོ་བའི་ལེའུ་བརྩམས་ཡོད། ཉང་གི་
ཚོགས་ཆེན་བཅོམ་བརྒྱུད་པ་འཚོགས་ཚུན་དུ་སྟོ་མཐུན་ཁི་ཅིན་མིང་གིས་
སྤྱི་གཤིང་གནང་བའི་ཉང་ཀྱང་དབྱང་གིས་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་
འགྲོ་བ་མིའི་ཐ